

Projekt České dějiny

Prvá snaha o komplexné spísanie národných dejín bolo Palackého dielo *Dějiny národa českého v Čechách a v Moravě*, no to bolo dovedené len do roku 1526. Následne sa objavila myšlienka naviazať, zrevidovať a doplniť Palackého dielo. Tejto úlohy sa chopil vydavateľ

Ján Laichter.

Laichter zostavuje edičný plán a v roku 1905 kontaktoval **Václava Novotného** s ponukou práce na projekte. Novotný prijíma ponuku a oslovuje ďalších historikov: Juliusa Glüklicha, Bohumila Navrátila, no jediný kto sa na projekte naozaj podieľal bol **Rudolf Urbánek**.

Napriek absencii informácií o zložení autorského tímu vydal Laichter časové rozdelenie látky na tri etapy (v roku 1908).

- Do roku 1346
- 1346 – 1627
- 1627 – 1848

Prvý zväzok, *České dějiny I. 1. Od nejstarších dob do smrti knížete Oldřicha* vydal Novotný až v roku 1912. Druhý, *České dějiny I. 2. Od Břetislava I. do Přemysla I* vydal o rok neskôr. Problémom sa stal fakt, že oba zväzky obsiahli cez 2200 strán, pričom sa končia len rokom 1197. Podobne pracoval aj Rudolf Urbánek, ten vydal v rokoch 1915 a 1918 dva rozsiahle zväzky 3. dielu *České dějiny III. 1. Věk Poděbradský I* a *České dějiny III. 2. Věk Poděbradský II*. Pozitivistický prístup autorov spôsobil, že zväzky sa stali príliš rozsiahlymi a vyčerpávajúcimi pre čitateľa. Niet preto divu že sa projekt stal stratovým a následne došlo k prerušeniu do roku 1928. Napriek tomu v projekte Laichter pokračoval. Tohto roku vydal Novotný rozsiahly zväzok *České dějiny I. 3. Čechy královské za Přemysla I. a Václava I*. O dva roky neskôr ho nasledoval Urbánek so zväzkom *České dějiny III. 3. Věk Poděbradský III*.

Pozitivismus je stanovisko, alebo spôsob myslenia, ktorý sa vyhýba špekuláciám a vychádza len z jednotlivo overiteľných faktov. V Českom prostredí sa s pozitivismom stretávame hlavne pri mene Jaroslava Golla. Jeho nasledovníkov zaraďujeme do tzv. Gollovej školy, patria sem historici ako Václav Novotný, Kamil Krofta, Jozef Pekař, Jozef Šusta a ďalší. Veľké zmeny priniesol rok 1932, keď Novotný zomiera. Následne **Kamil Krofta** prijíma Laichterovu žiadosť o pripojenie sa k projektu, no odmieta sa autorsky podieľať a stáva sa koordinátorom. Pripája sa aj **Jozef Šusta**, ktorý predostrel novú koncepciu diela. Poznamenal, že je potrebné nájsť strednú cestu vedeckej syntézy, ktorá by slúžila bádateľovi a zároveň však udržala záujem bežného čitateľa. Navrhuje ďalších spolupracovníkov: Karla Stloukala, Otakara Odložilíka, Zdeňka Kalistu, Karla Kazbundu a Josefa Borovičku.

V novej zostave sa zavŕšil prvý diel Českých dejín **Šimákovým** dielom *České dějiny I. 5. Středověká kolonisace v zemích českých* a posmrtným vydaním Novotného zväzku *České dějiny I. 4. Rozmach české moci a Přemysla II*. Šusta prispel dvoma zväzkami, *České dějiny II. 1. Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví* a *České dějiny II. 2. Král cizinec*.

Projekt sa pohol správnym smerom, no hneď bol zastavený vojnou a nemeckou cenzúrou.

V roku 1945 spáchal Šusta samovraždu. V roku 1946 Jan Laichter zomiera, podnik preberá jeho syn **František Laichter**. Ten posmrtno vydal Šustove diela a **František M. Bartoš** prispel jeho spracovaním Husitského obdobia.

Február roku 1948 projekt silno zasiahol, mnoho historikov bolo zakázaných, alebo sa stali emigrantami a väzňami. Vlna znárodňovania zasiahla aj Laichterove nakladateľstvo, podľa slov Františka Laichtera bolo „zlikvidované“. Projekt České dějiny bol znárodnený a prácu na ňom prevzala ČSAV, v rámci ktorej vyšli len dva zväzky **Jozefa Janáčka** *Doby předbělohorské*. Nakladateľstvo ČSAV vydalo ešte tri zväzky (dva od Bartoša a jeden od Urbánka). Tým končí Laichterov projekt.

Dnes už na trhu figuruje ďalšia séria kníh pod názvom *Velké dějiny země Koruny české* zhrňujúca české dejiny až do roku 1945. Vyšla vo vydavateľstve Paseka.

Novotný, V. *České dějiny I. 1. Od nejstarších dob do smrti knížete Oldřicha*. Praha 1912.

Novotný, V. *České dějiny I. 2. Od Břetislava I. do Přemysla I. (1034-1197)*. Praha 1913.

Novotný, V. *České dějiny I. 3. Čechy královské za Přemysla I. a Václava I. (1197-1253)*. Praha 1928.

Novotný, V. *České dějiny I. 4. Rozmach české moci za Přemysla II. Otakara (1253-1271)*. Praha 1937.

Šimák, J.V. *České dějiny I. 5. Středověká kolonizace v zemích českých*. Praha 1938.

Šusta, J. *České dějiny II. 1. Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*. Praha 1935.

Šusta, J. *České dějiny II. 2. Král Cizinec*. Praha 1939.

Šusta, J. *České dějiny II. 3. Karel IV., otec a syn (1333-1346)*. Praha 1946.

Šusta, J. *České dějiny II. 4. Karel IV., za císařskou korunu (1346-1355)*. Praha 1948.

Bartoš, F.M. *České dějiny II. 6. Čechy v době husově (1378-1415)*. Praha 1947.

Bartoš, F.M. *České dějiny II. 7. Husitská revoluce I. Doba Titkova (1415-1426)*. Praha 1965.

Bartoš, F.M. *České dějiny II. 8. Husitská revoluce II. Vláda bratrstev a její pád (1426-1437)*. Praha 1966.

Urbánek, R. *České dějiny III. 1. Věk poděbradský I*. Praha 1915.

Urbánek, R. *České dějiny III. 2. Věk poděbradský II*. Praha 1918.

Urbánek, R. *České dějiny III. 3. Věk poděbradský III*. Praha 1930.

Urbánek, R. *České dějiny III. 4. Věk poděbradský IV*. Praha 1962.

Janáček, J. *České dějiny : Doba předbělohorská. Kniha I, 1526-1547*. Díl 1. Praha 1968.

Janáček, J. *České dějiny : Doba předbělohorská. Kniha I, 1526-1547*. Díl 2. Praha 1984.

Bibliografia:

Borovský, Tomáš a kol.: *Úvod do studia dějepisu 2. díl*. Brno 2014.

Kutnar, F. - *Marek Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví : od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století*. Praha 2009.

Lach, J. *Laichterovo nakladatelství a projekt České dějiny*. Olomouc 2008.